

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

Вадим ТАРНОВЕЦЬКИЙ^{1*} <https://orcid.org/0009-0008-4614-2342>

УДК 556.5:504.06

ПОШУКОВА СТАТТЯ

¹Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
кафедра географії України та регіоналістики

Листування – *tarnovetskyi.vadym@chnu.edu.ua

Ключові слова: Річковий ландшафт, інтегроване управління водними ресурсами, гідротехнічна меліорація, нормативний інструментарій, басейновий принцип.

Анотація: Досліджено трансформаційні процеси в системі управління об'єктами інженерної інфраструктури водного господарства України через призму збереження цілісності річкових ландшафтів.

Проаналізовано нормативно-правові колізії, що виникають у процесі реформування галузі водного господарства під час передачі цілісних майнових комплексів від Державного агентства водних ресурсів до сфери управління Державного агентства меліорації та рибного господарства і як наслідок можливість приватизації ділянок річок під виглядом інженерної інфраструктури.

Особливу увагу приділено географічному та правовому парадоксу віднесення малих річок до елементів меліоративних систем (каналів), що створює загрозу деградації прибережних захисних смуг та порушення інтегрованого басейнового управління.

Обґрунтовано необхідність удосконалення нормативного інструментарію для забезпечення сталого розвитку молодих річкових ландшафтів з метою усунення конфлікту компетенцій між державними органами та недопущення порушення басейнового принципу управління молодим річковим ландшафтом.

1. ВСТУП

Сучасна система управління водними ресурсами в Україні перебуває у стані трансформації, зумовленої як євроінтеграційними зобов'язаннями держави, так і внутрішніми інституційними змінами у сфері водного господарства. Водний кодекс України закріплює екосистемний та басейновий підхід до управління водними об'єктами, що передбачає інтеграцію екологічних, соціальних та господарських інтересів із пріоритетом охорони довкілля. Реалізація цих підходів, зокрема, здійснюється через розроблення та впровадження планів управління річковими басейнами, застосування процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, а також забезпечення превентивного характеру екологічного регулювання ([Джерело](#); [Джерело](#); [Джерело](#)).

Впровадження басейнового принципу управління, закріпленого у Водній рамковій директиві ЄС, вимагає від України чіткого розмежування природних водних ресурсів та водної інженерної інфраструктури ([Джерело](#)).

Водночас у практиці публічного управління спостерігається тенденція до ухвалення рішень, які ототожнюють малі природні водні об'єкти (річки) з об'єктами інженерної та меліоративної інфраструктури, які за своєю суттю є штучними водними об'єктами, які були створені в процесі господарської діяльності ([Джерело](#); [Джерело](#)).

Віднесення природних водойм до штучних, та подальша зміна підходів до їх управління, порушує басейновий принцип управління об'єктами водного фонду, та істотно впливає на гідрологічний режим таких об'єктів.

Актуальність теми зумовлена виникненням інституційного дуалізму, коли малі природні водотоки (річки), що мають статус загальнодержавної власності, через технічні та бухгалтерські особливості згідно рішень органів державної влади ідентифікуються як «магістральні канали» та передаються до сфери управління відомства, орієнтованого на аграрний сектор економіки.

Такі рішення ухвалюються без врахування басейнового принципу управління водними об'єктами та без врахування екологічних наслідків таких дій.

У результаті виникає нормативно-правовий дисбаланс між положеннями Водного кодексу України, стратегічними документами у сфері управління водними ресурсами та практикою прийняття управлінських рішень, що створює ризики деградації водних екосистем і зниження рівня їх правової охорони.

2. МЕТА І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є **аналіз процесів формалізації управління водними об'єктами України в контексті трансформації інженерної водної інфраструктури**, що проявляється у підміні басейнового підходу адміністративно-майновими механізмами.

Для досягнення поставленої мети в роботі було використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, що забезпечують міждисциплінарний підхід до аналізу проблеми на стику географії, водного господарства та екологічного права.

Метод **аналізу та синтезу** застосовано для узагальнення нормативно-правових актів у сфері управління водними ресурсами, зокрема Водного кодексу України, законодавства про оцінку впливу на довкілля та стратегічну екологічну оцінку, а також підзаконних актів, що регулюють функціонування меліоративної інфраструктури. Це дозволило виявити нормативні передумови формування інституційного дуалізму між управлінням природними водними об'єктами та інженерними водогосподарськими системами.

Метод **порівняльного аналізу** використано для зіставлення правового режиму природних річок і об'єктів інженерної водної інфраструктури, зокрема магістральних каналів і водоприймачів, а також для оцінки відмінностей у підходах до їх охорони, використання та просторового регулювання. У межах цього методу проаналізовано практику перекваліфікації водних об'єктів у склад меліоративної інфраструктури.

Застосування **системного підходу** дало змогу розглянути управління водними об'єктами як цілісну систему, що поєднує правові, інституційні та ландшафтно-екологічні компоненти. У межах цього підходу особливу увагу приділено ролі басейнового принципу управління та місцю малих річок у структурі річкових ландшафтів.

Метод **нормативно-правового аналізу** використано для дослідження відповідності підзаконних управлінських рішень базовим положенням водного та екологічного законодавства, а також для виявлення проявів формального застосування екологічних процедур у сфері управління водними ресурсами.

Крім того, у роботі застосовано **метод узагальнення практичних матеріалів**, зокрема документів басейнових рад, управлінських рішень органів публічної влади та матеріалів стратегічного планування, що дозволило пов'язати теоретичні положення з реальними процесами трансформації управління водними об'єктами.

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

Застосований методологічний інструментарій забезпечив комплексний аналіз проблеми формалізації управління водними об'єктами та дозволив обґрунтувати екологічні й правові наслідки перекваліфікації малих річок у склад інженерної водної інфраструктури.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Нормативно-правове регулювання використання та охорони водних об'єктів в Україні ґрунтується на положеннях Водного кодексу України, який закріплює базові принципи правового режиму вод, їх належності до водного фонду та особливості управління водними ресурсами. Відповідно до статті 3 Водного кодексу України, усі води (водні об'єкти) на території України становлять водний фонд держави, до складу якого належать, зокрема, водотоки — річки, струмки та інші поверхневі води ([Джерело](#)). При цьому законодавець чітко відмежовує природні водні об'єкти від штучно створених каналів, за винятком каналів, що входять до складу зрошувальних і осушувальних систем.

Важливим є те, що стаття 6 Водного кодексу України встановлює виключну форму власності на водні об'єкти — вони є власністю Українського народу, що виключає можливість їх приватизації або відчуження в будь-якій формі. Таким чином, правовий режим річок як водних об'єктів має публічно-правовий характер і не може бути зведений до режиму об'єктів інженерної або господарської інфраструктури.

Окремої уваги заслуговують положення статті 16 Водного кодексу України, якими визначено повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства. До таких повноважень, зокрема, належать управління поверхневими водними ресурсами, здійснення заходів із запобігання шкідливій дії вод, екологічне оздоровлення водних об'єктів, а також паспортизація річок. Реалізація зазначених функцій відбувається на основі басейнового принципу управління, що відповідає положенням Водної рамкової директиви ЄС та є складовою зобов'язань України в межах євроінтеграційних процесів.

Водночас аналіз підзаконного регулювання у сфері меліорації земель, зокрема постанови Кабінету Міністрів України від 24 травня 2021 року № 539 «Деякі питання розподілу окремих повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері меліорації земель», свідчить про суттєву трансформацію функціонального розмежування повноважень між органами виконавчої влади. Зазначеним актом було розширено компетенцію Державного агентства меліорації та рибного господарства України у частині експлуатації меліоративних систем і об'єктів інженерної інфраструктури, що створило нормативні передумови для ототожнення окремих водних об'єктів із елементами меліоративних систем ([Джерело](#)). Практичне втілення зазначених підходів знайшло відображення у адміністративних процедурах передачі державного майна між органами управління, що здійснюються на підставі протокольних доручень Кабінету Міністрів України та рішень міжвідомчих нарад. Зокрема, відповідно до протокольного доручення КМУ від 21 серпня 2025 року № 204 передбачено передачу об'єктів гідромеліоративної інфраструктури зі сфери управління Держводагентства до сфери управління Держрибагентства, без чіткого нормативного розмежування між штучними інженерними спорудами та природними водними об'єктами ([Джерело](#); [Джерело](#)).

Аналіз матеріалів, підготовлених басейновими радами Пруту та Сирету, а також Середнього Дніпра, свідчить про те, що до переліків об'єктів, які підлягають передачі, включаються малі річки, які в облікових управлінських документах класифікуються як магістральні канали, головні дрени або водоприймачі. При цьому зазначені річки історично сформовані як природні водотоки та відображені як річки на офіційних картографічних матеріалах, що підтверджує їх природний характер ([Джерело](#); [Джерело](#)).

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

Така зміна статусу водного об'єкта відбувається не на підставі екологічних або гідрологічних критеріїв, а виключно в межах майново-адміністративних процедур, пов'язаних із передачею державного майна між органами управління.

З позиції ландшафтної географії, таке ототожнення є категоріальною помилкою. Річковий ландшафт — це складна саморегульована парагенетична система, що виконує екосистемні функції транзиту речовини, енергії та підтримки біорізноманіття. Натомість канал є штучним антропогенним елементом із жорстко заданими гідравлічними параметрами. Формалізація річки як «інженерної споруди» призводить до автоматичної зміни її правового режиму.

Суттєвим недоліком зазначеної практики є ігнорування вимог законодавства щодо проведення оцінки впливу на довкілля або стратегічної екологічної оцінки у випадках, коли зміна статусу водного об'єкта може призвести до істотних змін умов його використання, режимів охорони та просторових обмежень. Фактично рішення щодо зміни статусу річок ухвалюються поза межами процедур екологічної оцінки, що суперечить принципу превентивності та підриває саму ідею інтегрованого управління водними ресурсами.

На сайті Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля немає жодної інформації про проведення стратегічної екологічної оцінки щодо запропонованого управлінського рішення щодо зміни статусу річок ([Джерело](#)).

Окремим аспектом даної проблеми є потенційне звуження прибережних захисних смуг. У разі визнання річок елементами меліоративної інфраструктури до них будуть застосовуватися режими смуг відведення каналів, для яких законодавство не встановлює чітких мінімальних розмірів. Це створює правові передумови для інтенсивного господарського використання прибережних територій, що, у свою чергу, підвищує ризики забруднення вод, деградації водних екосистем та втрати екологічних функцій річок.

Найявний нормативно-правовий дисбаланс між положеннями Водного кодексу України та підзаконними актами у сфері меліорації земель формує умови для формального застосування інтегрованого управління водним об'єктами. У контексті перекваліфікації малих річок у склад об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем формалізація проявляється, насамперед, у виключенні таких рішень із сфери застосування процедур оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки. Зміна статусу річки фактично розглядається як елемент внутрішнього управління державним майном, а не як рішення, здатне впливати на стан довкілля, водні екосистеми та умови життєдіяльності населення.

Такі дії державних органів фактично призводять до підміни екосистемного підходу управління водними ресурсами адміністративно-майновим, що суперечить як національним правовим засадам, так і міжнародним зобов'язанням України у сфері охорони довкілля.

Зміна статусу річки у «магістральний канал» або «водоприймач» об'єктивно змінює правовий режим такого водного об'єкта, зокрема щодо прибережних захисних смуг, допустимих видів господарської діяльності та екологічних обмежень, що свідчить про наявність потенційно значного впливу на довкілля.

Формалізація управління малими річками також проявляється у розриві між стратегічним і проектним рівнями екологічної оцінки. Плани управління річковими басейнами, які розробляються відповідно до вимог Водного кодексу України та міжнародних зобов'язань України, передбачають досягнення екологічних цілей, зокрема відновлення гідроморфологічних характеристик річок, зменшення антропогенного навантаження та забезпечення доброго екологічного стану вод ([Джерело](#)). Водночас рішення щодо передачі річок у складі меліоративної інфраструктури ухвалюються поза логікою таких планів і без урахування визначених у них екологічних пріоритетів.

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

У результаті формується ситуація, за якої стратегічні документи у сфері управління водними ресурсами існують формально, тоді як практичні управлінські рішення приймаються в іншій нормативній площині — у межах майнових та організаційних процедур. Така розбіжність підриває інтегрований характер управління водними ресурсами та зводить басейновий принцип до декларативного рівня.

Особливої уваги заслуговує вплив формалізації на принцип превентивності, який є одним із базових принципів захисту довкілля. Відмова від застосування ОВД і СЕО у випадках зміни статусу водних об'єктів означає, що потенційні негативні наслідки для довкілля не аналізуються до прийняття рішень, а можуть бути виявлені лише постфактум, коли екосистемні порушення вже набули незворотного характеру ([Тарновецький 2025](#); [Кравченко 2019](#); [Krasnova et al. 2021](#)).

Малі річки є найбільш вразливими елементами гідрографічної мережі, чутливими до змін гідроморфологічних характеристик, режимів стоку та антропогенного навантаження. Зміна їх правового статусу створює передумови для подальшого техногенного втручання, зокрема поглиблення русел, спрямлення водотоків, інтенсифікації експлуатаційних робіт, що у сукупності призводить до деградації водних екосистем, зниження біорізноманіття та порушення природних процесів саморегуляції ([Ющенко та ін. 2013](#); [Тарновецький 2025](#)).

Дослідження екологічних наслідків антропогенного втручання у малі річки України свідчить про системне порушення гідрологічного режиму та деградацію біотичних компонентів річкових екосистем, особливо за відсутності належної екологічної оцінки ([Рибак 2020](#)).

Одним із найбільш суттєвих екологічних наслідків є потенційне звуження або фактична втрата прибережних захисних смуг. Визнання річок елементами меліоративної інфраструктури дозволяє застосовувати до них режими смуг відведення каналів, які не мають чітко визначених мінімальних параметрів у законодавстві. Це, своєю чергою, сприяє розорюванню прибережних територій, використанню агрохімікатів у безпосередній близькості до водотоків та зростанню дифузного забруднення вод.

Правові наслідки пере kwalіфікації річок є не менш значущими. Передусім ідеться про розмивання публічно-правового режиму водних об'єктів, закріпленого Водним кодексом України. Річки, які є виключною власністю Українського народу, фактично включаються до майнових комплексів, що підлягають передачі між органами управління або організаціям водокористувачів. Така практика створює ризики опосередкованої приватизації або обмеження публічного доступу до водних об'єктів, що суперечить базовим засадам водного законодавства.

Крім того, пере kwalіфікація річок змінює баланс повноважень між органами державної влади у сфері управління водними ресурсами. Функції контролю за якістю води, екологічним станом річок та реалізацією басейнового принципу управління можуть бути фактично усунуті або зведені до мінімуму, тоді як пріоритет надається експлуатаційним та господарським завданням. Це підриває інституційну спроможність держави забезпечувати охорону водних ресурсів як елемента довкілля.

Окремо слід звернути увагу на вплив зміни статусу малих річок на реалізацію Планів управління річковими басейнами ([Джерело](#)). Такі плани визначають екологічні цілі, заходи з відновлення та охорони водних об'єктів, а також критерії досягнення доброго екологічного стану вод. Включення річок до складу меліоративної інфраструктури поза межами процедур стратегічної екологічної оцінки фактично нівелює цілісність і практичну значущість ПУРБ, перетворюючи їх на формальні документи, що не впливають на реальні управлінські рішення.

У довгостроковій перспективі зазначені екологічні та правові наслідки можуть призвести до системного зниження рівня охорони малих річок, погіршення якості поверхневих вод, посилення ризиків підтоплення та втрати адаптаційної спроможності водних екосистем в умовах кліматичних змін. Водночас відсутність належних превентивних

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

механізмів реагування унеможлиблює своєчасне виявлення та запобігання таким негативним тенденціям.

Таким чином, перекваліфікація малих річок у склад об'єктів інженерної інфраструктури має не лише локальні управлінські наслідки, але й формує ширші екологічні та правові ризики, що потребують комплексного переосмислення підходів до управління водними ресурсами та посилення ролі екологічних процедур у прийнятті відповідних рішень.

4. ВИСНОВКИ

Проведений нормативно-правовий та аналітичний розгляд засвідчив наявність системної проблеми у сфері управління водними ресурсами в Україні, що полягає у формалізації екологічних процедур та підміні екосистемного підходу адміністративно-майновими механізмами. На прикладі перекваліфікації малих річок у склад об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем встановлено, що відповідні управлінські рішення ухвалюються поза межами водного та екологічного законодавства, а також басейнового принципу управління водними об'єктами.

Норми Водного кодексу України чітко визначають річки як природні водні об'єкти водного фонду, що перебувають у виключній власності Українського народу та підлягають управлінню на засадах басейнового принципу. Водночас практика перекваліфікації річок у магістральні канали, головні дрени або водоприймачі фактично змінює їх правовий режим без застосування процедур оцінки впливу на довкілля або стратегічної екологічної оцінки, що суперечить принципу превентивності та підриває засади інтегрованого управління водними ресурсами.

У результаті формується розрив між стратегічними документами у сфері водної політики, зокрема Планами управління річковими басейнами, та реальними управлінськими рішеннями. ПУРБ у таких умовах втрачають практичну регуляторну функцію й набувають декларативного характеру, тоді як ключові рішення щодо статусу та використання водних об'єктів ухвалюються в межах майнових процедур, не зорієнтованих на досягнення екологічних цілей.

Екологічні наслідки такої практики проявляються у зростанні ризиків деградації малих і середніх річок, звуженні або втраті прибережних захисних смуг, посиленні антропогенного навантаження та погіршенні якості поверхневих вод. Правові наслідки полягають у розмиванні публічно-правового режиму водних об'єктів, потенційному обмеженні публічного доступу до них та ослабленні інституційної спроможності держави забезпечувати охорону водних ресурсів.

З огляду на викладене доцільно сформулювати такі пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання:

- **Нормативне закріплення неможливості перекваліфікації природних річок у склад об'єктів інженерної інфраструктури меліоративних систем без проведення оцінки впливу на довкілля або стратегічної екологічної оцінки, залежно від рівня управлінського рішення.**
- **Уточнення підзаконного регулювання у сфері меліорації земель з метою чіткого розмежування штучних гідротехнічних споруд і природних водних об'єктів, з урахуванням гідрологічних та екологічних критеріїв.**
- **Посилення ролі Планів управління річковими басейнами як обов'язкового орієнтира для прийняття управлінських рішень щодо зміни статусу, використання або експлуатації водних об'єктів.**
- **Забезпечення дотримання принципу превентивності шляхом поширення екологічних процедур на рішення, які формально не пов'язані з будівництвом чи реконструкцією, але здатні змінити режим використання та охорони водних об'єктів.**

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

- **Інституційне зміцнення басейнового управління**, зокрема шляхом недопущення рішень, що призводять до фрагментації управління водними ресурсами та зниження відповідальності за екологічний стан річок.

Узагальнюючи, слід зазначити, що подолання формалізації екологічних процедур у сфері управління водними ресурсами є необхідною умовою забезпечення реальної, а не декларативної охорони малих річок. Збереження екосистемної цілісності водних об'єктів потребує повернення до змістовного застосування екологічного законодавства та відновлення пріоритету публічних екологічних інтересів у процесі прийняття управлінських рішень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ющенко, Ю. С., Дзюбановський, І. О. (2013). Геоморфологічна оцінка процесів руслоформування в умовах техногенного впливу (на прикладі басейну р. Прут). *Вісник Львівського університету. Серія географічна*, Вип. 43, 168–174. [Yushchenko, Y.S., Dziubanovskiy, I.O. (2013). Neomorfolohichna otsinka protsesiv rusloformuvannia v umovakh tekhnohennoho vplyvu (na prykladi baseinu r.Prut). *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia heohrafichna*, Vyp.43,168–174.
2. Рибак, Н. В. (2020). Екологічні наслідки руслоочисних заходів у малих річках України. *Гідроекологічний журнал*, 2, 22–29. [Rybak, N.V. (2020). Ekolohichni naslidky rusloochysnykh zakhodiv u malykh richkakh Ukrainy. *Hidroekolohichnyi zhurnal*, 2, 22–29]
3. Тарновецький, В.І. (2025). Руслоочисні роботи на гірських річках: правовий аналіз, екологічні виклики та міжнародний досвід. *Географічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 6(6), 44–53. [Tarnovetskyi, V.I. (2025). Rusloochysni roboty na hirs'kykh richkakh: pravovyi analiz, ekolohichni vyklyky ta mizhnarodnyi dosvid. *Heohrafichnyi chasopys Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky*, 6(6), 44–53.] <https://doi.org/10.32782/geochasvnu.2025.6.05>
4. Кравченко, О.В. (2019). Принцип превентивності в екологічному праві України. *Екологічне право України*, 2, 23–31. [Kravchenko, O.V. (2019). Pryntsyv preventyvnosti v ekolohichnomu pravi Ukrainy. *Ekolohichne pravo Ukrainy*, 2, 23–31.]
5. Тарновецький В.І. (2025). Проблематика формального застосування екологічних оцінок в Україні: на прикладі ОВД та СЕО. *Природнична освіта та наука*, 4, 243–248. [Tarnovetskyi, V.I. (2025). Problematyka formalnoho zastosuvannia ekolohichnykh otsinok v Ukraini: na prykladi OVD ta SEO. *Pryrodnycha osvita ta nauka*, 4, 243–248.] <https://doi.org/10.32782/NSER/2025-4.31>
6. Krasnova, M., Golovko, L., & Kondratiuk, T. (2021). Legal Problems in the Implementation of the Environmental Impact Assessment in Ukraine: A Critical Review. *Grassroots Journal of Natural Resources*, 4(2), 91–102. <https://doi.org/10.33002/nr2581.6853.040207>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

7. Директива 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 р. про встановлення рамок Співтовариства у сфері водної політики (Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy.). [Джерело](#)
8. Водний кодекс України (1995). Закон України від 06.06.1995 № 213/95-ВР (зі змінами і доповненнями). [Vodnyi kodeks Ukrainy (1995). Zakon Ukrainy vid 06.06.1995 No. 213/95-VR (zi zminamy i dopovnenniamy).]. [Джерело](#)
9. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (2017). Відомості Верховної Ради України, 29, ст. 315. [Zakon Ukrainy "Pro otsinku vplyvu na dovkillia" (2017). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 29, st. 315.]. [Джерело](#)
10. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» (2018). Відомості Верховної Ради України, 16, ст. 138. [Zakon Ukrainy "Pro stratehichnu ekolohichnu otsinku" (2018). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 16, st. 138.]. [Джерело](#)
11. Про затвердження Порядку розроблення плану управління річковим басейном (2017). Постанова Кабінету Міністрів України від 18.05.2017 № 336. [Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia planu upravlinnia richkovym baseinom (2017). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.05.2017 No. 336.]. [Джерело](#)
12. Плани управління річковими басейнами України. Сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. [Planu upravlinnia richkovymu baseinamy Ukrainy (2025). Ministerstvo zakhystu dovkillia ta pryrodnykh resursiv Ukrainy.]. [Джерело](#)
13. Деякі питання розподілу окремих повноважень центральних органів виконавчої влади у сфері меліорації земель (2021). Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2021 № 539. [Deiaki pytannia rozpodilu zemel' (2021). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2021 No 539.].

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури

- okremykh povnovazhen tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady u sferi melioratsii zemel (2021). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.05.2021 No. 539.]. [Джерело](#)
14. Про передачу цілісних майнових комплексів державних підприємств, установ та організацій до сфери управління Державного агентства меліорації та рибного господарства (2022). Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.08.2022 № 714-р. [Pro peredachu tsilisnykh mainovykh kompleksiv derzhavnykh pidpriemstv, ustanov ta orhanizatsii do sfery upravlinnia Derzhavnoho ahentstva melioratsii ta rybnoho gospodarstva (2022). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12.08.2022 No. 714-r.]. [Джерело](#)
15. Сайт Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля. [Sait Yedynoho reiestru z otsinky vplyvu na dovkillia] [Джерело](#)
16. Звернення Басейнової ради Пруту та Сирету до Голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (2022). Лист від 02.11.2022 № 5. [Zvernennia Baseinovoï rady Prutu ta Siretu do Holovy Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan ekolohichnoi polityky ta pryrodokorystuvannia (2022). Lyst vid 02.11.2022 No. 5.] [Джерело](#)
17. Звернення Басейнової ради Пруту та Сирету щодо недоцільності передачі водогосподарських об'єктів (2022). Лист від 23.09.2022 № 3. [Zvernennia Baseinovoï rady Prutu ta Siretu shchodo nedotsilnosti peredachi vodohospodarskykh obiektiv (2022). Lyst vid 23.09.2022 No. 3.] [Джерело](#)
18. Звернення Басейнової ради Пруту та Сирету до Голови Державного агентства водних ресурсів України (2021). Протокол №5 засідання Басейнової ради від 11.05.2021. [Zvernennia Baseinovoï rady Prutu ta Siretu do Holovy Derzhavnoho ahentstva vodnykh resursiv Ukrainy (2021). Protokol №5 zasidannia Baseinovoï rady vid 11.05.2021] [Джерело](#)
19. Звернення Басейнової ради Середнього Дніпра щодо неприпустимості передачі малих і середніх річок (2025). Протокол засідання Басейнової ради від 04.11.2025 №2. [Zvernennia Baseinovoï rady Serednoho Dnipra shchodo neprypustymosti peredachi malykh i serednykh richok (2025). Protokol zasidannia Baseinovoï rady vid 04.11.2025 No.2.] [Джерело](#)
20. Протокольне доручення за підсумками спільної наради під головуванням Міністра економіки, довкілля та сільського господарства України з керівниками Державного агентства водних ресурсів України та Державного агентства меліорації та рибного господарства України від 21.08.2025 року щодо питань передачі державного гідромеліоративного майна. [Protokolne doruchennia za pidsumkami spilnoi narady pid holovuvanniam Ministra ekonomiky, dovkillia ta silskoho gospodarstva Ukrainy z kerivnykamy Derzhavnoho ahentstva vodnykh resursiv Ukrainy ta Derzhavnoho ahentstva melioratsii ta rybnoho gospodarstva Ukrainy vid 21.08.2025 roku shchodo pytan peredachi derzhavnoho hidromelioratyvnoho maina.]. [Джерело](#)

Vadym Tarnovetskyi

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
Department of Geography of Ukraine and Regional Studies

Formalization of water bodies management in Ukraine in the context of engineering water infrastructure governance

Keywords: River landscape, integrated water resources management, hydraulic land reclamation, regulatory framework, basin principle.

Abstract: The article examines transformation processes in the management system of Ukraine's water engineering infrastructure through the lens of preserving the integrity of river landscapes. Particular attention is paid to changes in institutional and regulatory approaches arising from the reform of the water management sector.

The study analyzes legal and regulatory conflicts emerging in the course of transferring integral property complexes from the State Agency for Water Resources of Ukraine to the management of the State Agency for Land Reclamation and Fisheries.

As a result, the paper highlights the potential risk of river sections being privatized under the guise of engineering water infrastructure. Special emphasis is placed on the geographical and legal paradox of classifying small rivers as elements of reclamation systems (canals), which poses a threat to the degradation of riparian buffer zones and undermines the principles of integrated river basin management.

The necessity of improving the regulatory framework is substantiated in order to ensure the sustainable development of young river landscapes, eliminate competence conflicts between public authorities, and prevent violations of the basin principle in the management of young river landscapes.

Дата першого надходження статті до видання: 16.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 10.01.2026 Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.04.2026

В. Тарновецький

Формалізація управління водними об'єктами України в контексті управління об'єктами інженерної водної інфраструктури